

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

47-50. FEJEZET

Lapozzunk Mózes első könyvének 47. fejezetéhez. Józsefet korábban tulajdon fivérei adták el rabszolgának azoknak a kereskedőknek, akik Egyiptomba tartottak. Egyiptomban azután ismét eladják, és egy Potifár nevű férfi vásárolja meg Józsefet, aki fáraó főembere, a testőrök parancsnoka volt. Isten eredményessé tette József minden munkáját, és nagyon megáldotta - Potifár József jelenléte miatt volt olyan áldott, és végül megtette Józsefet egész vagyonának felügyelőjévé. Potifár feleségének azonban megakadt rajta a szeme, és megpróbálta őt elcsábítani. Amikor József ellenállt, Potifár felesége feldühödött, és Józsefet azzal gyanúsította, megpróbálta őt megerőszkolni, ezért Józsefet határozatlan időre börtönbe vetették. Megáldotta az Úr Józsefet a börtönben: a börtönparancsnok megkedvelte, és a börtön dolgait Józsefre bízta. Amíg József börtönben raboskodott, a fáraó főszűtmestere és főpohárnoka magára haragította a fáraót. Elképzelhető, hogy valaki az udvarban a fáraó életére tört: például mérgezett volt az a kenyér, amit a főszűtmester vitt a fáraónak, és az ételkóstoló a kenyér megkóstolása után holtan esett össze. Persze nem tudták egyértelműen megmondani, ki lehet a gyilkos, a főszűtmester, vagy esetleg a főpohárnok, akinek szintén volt lehetősége mérget csempészni az ételbe, így a nyomozás idejére mindkettőjüket börtönbe vetették. A börtönben találkoztak Józseffel, és összebarátkoztak vele. Az egyik reggel mindketten szomorkodtak, majd József unszolására elmesélték neki, milyen furcsa álmot álmodtak. A főpohárnok álmában egy szőlőtő jelent meg, amin három szőlővesző volt. Amikor a szőlővesszőn megértek a szőlőszemek, a főpohárnok fogta azokat, belefacsarta a fáraó poharába, majd a fáraó kezébe adta a poharat. József azonnal megfejtette az álmot: három nap múlva a főpohárnok visszakerül korábbi posztjára, és ismét ő lesz a fáraó pohárnoka. De József egyben arra is megkérte a főpohárnokot, hogy amikor visszakerül a fáraó színe elé, emlékezzen rá, és szóljon egy jó szót az érdekében, hiszen jogtalanul vetették őt börtönbe. József tehát megkéri a főpohárnokot, hogy segítsen neki.

A hallottakon felbátorodva megszólalt a főszűtmester is, és elmesélte Józsefnek az álmát. Álmában három kosár kalács volt a fején. A felső kosárban mindenféle sütemény volt, ami a fáraónak készült, de madarak jöttek, és kiették azokat a kosárból. József ezt az álmot is megfejtette: „Nagy bajban vagy. Három nap múlva a fáraó a fejedet véteti.” Úgy tűnik tehát, hogy a főszűtmester csempészhetette a mérget a kenyérbe, vagy valami hasonló, és ki is derült róla, hogy ő az elkövető. A főszűtmestert tehát kivégezték, a főpohárnok pedig visszakerült eredeti posztjára, de Józsefről két évig teljesen megfeledkezett. Két évvel később azonban a fáraónak is volt egy furcsa álma, ami igencsak nyugtalanította őt. Magához is hívatta minden asztrológusát, bölcsét és jósát, hogy fejtse meg az álmot, de képtelenek voltak rá. Akkor a főpohárnoknak hirtelen eszébe jutott, hogy van egy héber fiatalember az

egyik börtönben, aki képes megfejteni az emberek álmait. A fősütőmester álmát is megfejtette, sőt a főpohárnokét is, és bizony úgy is történt minden, ahogy ő azt az álmokból előre megmondta! A főpohárnok ajánlásával tehát elküldtek Józsefért, aki gyorsan megborotválkozott, megfürdött, majd bement a fáraóhoz. *„A fáraó ezt mondta Józsefnek: Álmodtál, de senki sem tudja megfejteni. Rólád azt hallottam, hogy ha meghallod az álmodat, meg tudod fejtetni. József így felelt a fáraónak: Nem én, hanem Isten ad választ a fáraó javára.”* (1Mózes 41:15-16). A fáraó ezután elmesélte Józsefnek két egymáshoz kapcsolódó álmát: a Nílusból hét szép és kövér tehén jött ki és legelt a sás között. Azután hét rút és sovány tehén is megjelent. Ők is odaálltak a Nílus partjára, sőt egy idő után a rút és sovány tehenek felfalták a hét szép és kövér tehenet. Majd ismét elaludt a fáraó, és a következőket álmodta: hét kövér és szép kalász nőtt egy száron. De hét sovány és a keleti szélről kiaszott kalász is sarjadt utánuk, és idővel a sovány kalászosok elnyelték a hét kövér és telt kalászt. Bizony furcsákat álmodott aznap éjjel a fáraó! Az ember ugye még csak-csak elképzei, hogy a tehenek felfalják egymást, de hogy a kalászosok! Bár ne feledjük, hogy az álmok gyakran furcsa dolgokat produkálnak, és nem kell, hogy logikusak legyenek.

József azt mondta a fáraónak, hogy Isten az álmokkal adta tudtára, mi fog majd történni Egyiptomban. József szerint a két különböző álmoknak ugyanaz a jelentése, de Isten mégis két álmodat adott a fáraónak, hogy nyomatékosítsa kijelentését. Előbb hét év bőség jön el, amikor a föld bőséges termést hoz. Azt viszont az éhínség hét éve követi majd, ami olyan súlyos lesz, hogy felemészti a bőséges évek minden tartalmát. Ezért József azt tanácsolta a fáraónak, hogy nevezzen ki egy bölcs embert az ország élére, aki majd a bőség éveiben begyűjtené a bőség idejének bő termését, hogy aztán majd az éhínség idején szétoszthassák azt az emberek között, és így túlélhessék a bőséget követő hét éhínséges esztendőt. A fáraó végül magát Józsefet nevezte ki a projekt élére – József vált a második legnagyobb emberré Egyiptomban a fáraó után, mert maga a fáraó állította róla, hogy nincs nála bölcsőbb, hiszen senki más nem tudta megfejteni az álmát. József így vált Egyiptom főfelügyelőjévé, és valóban, a bőség hét évében annyi gabonát gyűjtött össze, hogy egy idő után már meg sem lehetett számolni. Azután beköszöntött az éhínség hét esztendeje. De az éhínség nemcsak Egyiptomot, hanem a környező területeket, így Kánaánt is sújtotta, ahol József családja is élt. Jákób egy napon ránézett a fiaira, és azt mondta: *„Miért néztek egymásra? Úgy hallottam, hogy Egyiptomban még van gabona, induljatok és vegyetek valamennyit!”*. Így József tíz testvére elment Egyiptomba gabonát vásárolni. Amikor megérkeztek, József azonnal felismerte őket, ők viszont nem ismerték fel Józsefet. Első találkozásukkor József igencsak megnehezítette a dolgukat, kémkedéssel gyanúsította őket, majd egyiküket túszként Egyiptomban tartotta, míg a többi kilencet hazaküldte azzal, hogy ne is merjenek a szeme elé kerülni, amíg magukkal nem hozzák legfiatalabb testvérüket is. Csak így bizonyíthatták be, hogy nem kémek. Hosszas vívódás után Jákób, aki egyáltalán nem volt hajlandó elengedni Benjámin, végül engedett. Júda kezességét vállalt Benjáminért,

és a testvérek megint elmentek Józsefhez gabonáért. Sokminden történt még azután, a lényeg azonban, hogy József végül felfedte magát testvérei előtt, és megkérte őket, hozzák magukkal apjukat is Egyiptomba, hiszen akkor még öt inséges esztendő hátravolt. József ennek fejében megígérte, hogy Egyiptomban gondoskodik majd mindannyiukról. Így jutunk el a 47. fejezethez:

„József elment és hírt vitt a fáraónak. Ezt mondta: Apám és testvéreim megérkeztek Kánaán földjéről marháikkal és mindenükkel, és már Gósen földjén vannak” (1. vers). Gósen földje a Nílus deltájánál feküdt, Egyiptom északkeleti részén. Az egyiptomiak jellemzően inkább az ország déli, illetve nyugati felét népesítették be. Északon, a Nílus deltájánál, termékeny, gazdag legelők húzódtak, mivel azonban az egyiptomiak nem igazán foglalkoztak állattenyésztéssel, inkább a déli és nyugati területeken telepedtek le. József viszont északon, a gazdag legelők területén, Gósen földjén telepítette le családját. *„Maga mellé vett ötöt a testvérei közül, és odaállította őket a fáraó elé. A fáraó ezt kérdezte a testvérektől: Mi a foglalkozásotok? Ők így feleltek a fáraónak: Juhpásztorok a te szolgáid, mi is, meg atyáink is azok voltak”* (2-3. vers). Az egyiptomiak általában véve megvetették a juhásztorokat, van azonban egy olyan időszak Egyiptom történetében, amikor fáraóikat is hixosz-királyoknak nevezték, a hixosz pedig pásztort jelentett. Egyesek szerint épp abban az időben uralkodtak a hixosz-királyok Egyiptomban, amikor József és később Izráel gyermekei is ott laktak. Ebben az időszakban tehát nem tápláltak olyan ellenséges érzelmeket a pásztorokkal szemben Egyiptomban, mint általában. *„Majd ezt mondták a fáraónak: Jövevényként jöttünk erre a földre”* – pontosabban nem bevándorlási céllal érkeztünk. Nem azért jöttünk, hogy ideköltözzünk és elfoglaljuk a földed. Nem az a tervünk, hogy örökre itt maradunk, csak egy időre szeretnénk jövevényként itt tartózkodni. Arra is rámutatnak továbbá, hogy ők pásztorok, és hozták magukkal saját állatállományukat. Nem azért jöttek, hogy tartósan letelepedjenek ezen a földön, hanem azért, hogy ideiglenesen jövevényként tartózkodjanak ott. Ők maguk lehet, hogy tudták, lehet, hogy nem, mennyi ideig tartózkodnak majd Egyiptomban. Attól függ, olvasták-e az Írásokat. Ha olvasták az Írásokat, tudhatták, hogy négyszáz évig lesznek majd Egyiptomban. Meglehetősen hosszú időre tehát.

Emlékezzünk csak vissza, mit olvastunk Mózes első könyvének 15. fejezetében! Először Istent szólta Ábrahámhoz, és csodálatos dolgokat mondott neki, majd Isten utasítása szerint fogott egy hároméves üszőt, egy hároméves kecskét és egy hároméves kost, egy gerlicét és egy galambot, kettéhasította őket, és mindegyiknek az egyik felét a másik felével szemben helyezte el. Ragadozó madarak szálltak ekkor a húsdarabokra, de Ábrám elhessegette őket. Naplementekor mély álomba merült Ábrám, és „rémítő nagy sötétség borult rá.” Koromsötét lett, és hirtelen füstölgő kemence és tüzes fáklya ment át a húsdarabok között, és Isten akkor elmagyarázta Ábrámnak, hogy utódai jövevények lesznek egy olyan országban, ami nem az övék. Rabszolgákká teszik és nyomorgatják őket négyszáz évig, de Isten majd kihozza őket onnan. A 400 éves egyiptomi tartózkodást tehát Isten előre kinyilatkoztatta Ábrahámnak. Részbe volt az

Írásoknak, így ha József testvérei ismerték volna az Írásokat, bizonyosan tudták volna, hogy Izráel gyermekei 400 évig élnek majd jövevényként Egyiptomban. A testvérek tehát azt mondták a fáraónak: *„Jövevényként jöttünk erre a földre, mert szolgálid juhainak nincs legelője, olyan súlyos az éhínség Kánaán földjén. Hadd telepedjenek le szolgálid Gósen földjén!”* (4. vers). Azt kérik tehát, hogy egy időre hadd telepedjenek le Gósen földjén, mivel saját földjükön nincs legelője juhaiknak a súlyos éhínség miatt. *„A fáraó ezt mondta Józsefnek: Apád és testvéreid idejöttek hozzád. Előtted van Egyiptom országa. Az ország legjobb részén telepítsd le apádat és testvéreidet, telepedjenek le Gósen földjén. Ha pedig tudod, hogy vannak közöttük rátermett emberek, tedd azokat jószágaim felügyelőivé!”* (5-6. vers) – úgy tűnik tehát, hogy a fáraó is nagy állatállománnyal rendelkezett.

„József bevezette apját, Jákóbot is, és odaállította a fáraó elé. Jákób áldást mondott a fáraóra, a fáraó ezt kérdezte Jákóbtól: Hány éves vagy?” (7-8. vers). József tehát bevezeti a fáraóhoz idős apját, és Jákób szinte azonnal a kezébe veszi az irányítást, és megáldja a fáraót. A Bibliában azt olvassuk, hogy mindig a nagyobb áldja meg a kisebbet, majd az Ige Ábrahám esetét idézi Melkisédekkel. Amikor Ábrahám győztesen tért vissza az öt királlyal vívott csatából, Melkisédek, Sálem királya elébe ment és megáldotta. *„Márpedig minden vitán felül a nagyobb áldja meg a kisebbet”* (Zsidók 7:7). Itt tehát Jákób áldja meg a fáraót, így azonnal nyilvánvalóvá válik pozíciója, a fáraó pedig megkérdezi tőle, hány éves. *„Jákób azt felelte a fáraónak: Vándorlásom éveinek a száma”* – milyen csodálatosan fogalmaz – *„százharminc esztendő. Életem rövid volt, tele rossz napokkal. Nem értem el atyáim vándorlása éveinek a számát”* (9. vers). Jákób ekkor 130 éves volt. Azt mondja, élete rövid volt és tele rossz napokkal – nehéz éveket élt meg. És hozzáteszi, nem érte el atyái vándorlásai éveinek a számát. Úgy tűnik, már érezte, hogy egyre gyengébb, és nem fog annyi évet megélni, mint édesapja, aki 175 éves korában halt meg. Nagypapa pedig 180 évig élt. Ezen a ponton jól látható, hogy az emberek élettartama egyre csökkent a földön. Minden generáció valamennyivel alacsonyabb kort ért meg, mint az azt megelőző. Sém, illetve az özönvíz túlélői, úgy tűnik, sokáig éltek. Az özönvíz utáni nemzedékek azonban lényegesen rövidebb ideig.

Ez valószínűleg annak az eredménye lehetett, hogy az özönvizet követően eltűnt a földet körülölelő vízburok. A földet körülölelő víztakaró ugyanis korábban kiválóan védte az embereket a kozmikus sugárzástól. Számos tudós szerint az öregedési folyamatot épp a kozmikus sugarak okozzák, amelyek minden nap kitaróan bombázzák szervezetünket. Ezek a kozmikus részecskék, vagy úgy nevezett nutrinók, a világűrben érkeznek a földre, behatolnak a testünkbe, és valamilyen szinten felborítják a sejtstruktúránkat, ami elindítja az öregedési folyamatot. Ha a kozmikus sugarak nem bombáznának bennünket folyamatosan, elképzelhető, hogy sokkal tovább élnénk, mint ahogy azt az özönvíz előtt is láthattuk. Az özönvizet követően azonban drasztikusan csökkent az emberek élettartama. Így hát 130 évesen Jákób már öreg embernek számít, míg az özönvíz előtt 130 éves korukban az emberek

épp a házasságon és a családalapításon gondolkodhattak. „Majd áldást mondott Jákób a fáraóra, és eltávozott a fáraó elől. Így telepítette le József az apját és testvéreit, és birtokot adott nekik Egyiptomban, az ország legjobb részén, Ramszesz földjén, ahogyan megparancsolta a fáraó” (10-11. vers). Gósen földjén építették később a zsidók már rabszolgaként Ramszesz városát. Amint azt már említettem, Gósen földje a Nílus deltájánál feküdt, és kiváló legelővel rendelkezett. Jákób itt telepedett le népes családjával. „És ellátta József kenyérrel az apját, testvéreit és apja egész háza népét családostul. Olyan súlyos volt az éhínség, hogy sehol az országban nem volt kenyér. Egyiptom földje és Kánaán földje sínylődött az éhínség miatt. József összeszedett minden pénzt, ami csak található volt Egyiptom és Kánaán földjén, a gabonáért, amelyet vásároltak. Ezt a pénzt József a fáraó házána juttatta. Amikor elfogyott a pénz Egyiptom földjén is, Kánaán földjén is, akkor Józsefhez mentek egész Egyiptomból, és azt mondták: Adj nekünk kenyeret: Miért haljunk meg itt előtted? Hiszen nincs már pénz! József így felelt: Adjátok ide jószágaitokat, akkor adok nektek jószágaitokért, ha már nincs pénz” (12-16. vers).

„El is vitték jószágait Józsefhez, József pedig adott nekik kenyeret a lovakért, a juhnyájakért, a marhacsordákért és szamarakért. Ellátta őket kenyérrel abban az esztendőben minden jószágukért. Miután eltelt az az esztendő, a másik esztendőben megint odamentek hozzá, és azt mondták neki: Nem titkolhatjuk el, uram, hogy elfogyott a pénz, jószágaink és állataink pedig urunknál vannak. Nem maradt egyébünk, uram, csak a testünk és a földünk. Miért pusztuljunk el a szemed előtt magunk is, földünk is? Vásárolj meg minket és a földünket kenyéren, és mi földünkkel együtt a fáraó szolgálai leszünk. Csak adj vetőmagot, hogy életben maradjunk, ne haljunk meg, és a termőföld se váljék pusztává. József tehát megvásárolta Egyiptom egész földjét a fáraó részére, mert az egyiptomiak mind eladták mezőiket, olyan súlyos volt náluk az éhínség. Így lett a föld a fáraóé. A népet a városok közelébe telepítette Egyiptom egyik határszélétől a másik széléig. Csak a papok földjét nem vásárolta meg, mert az a papok javadalma volt a fáraó rendelete szerint, és ők abból a javadalomból éltek, amelyet a fáraó rendelete juttatott nekik. Ezért nem adták el a földjüket. Akkor József ezt mondta a népnek: A mai napon megvásároltalak benneteket és földeteket a fáraónak. Itt a vetőmag, vessétek be a földet! A termés egyötödét a fáraónak kell adnotok, négyötöde marad nektek a mező bevetésére és élelemre házatok népének, hogy legyen ennivalója családoknak. Ők ezt felelték: Te mentetted meg az életünket. Légy jóindulattal irántunk, uram, és mi a fáraó szolgálai leszünk! Azt a mai napig is érvényes” – ugye mindezt Mózes írja – „rendelet hozta József Egyiptomban a földre vonatkozólag, hogy a termés egyötöde a fáraóé, csak a papok földje nem volt a fáraóé” (17-26. vers). Miután minden pénzükön gabonát vásároltak az emberek, kénytelenek voltak állataikat is áruba bocsátani, azután pedig a földjüket. József kiváló üzletet kötött velük, aminek eredményeként az egész föld a fáraó tulajdonába került. Az emberek ott maradhattak földjeiken, megművelhették azokat, de terményeik egyötödét, vagyis húsz százalékát kötelesek voltak beszolgáltatni

a fáraónak. A többit viszont megtarthatták. Ha belegondolunk, mi jövedelmünk hány százalékát fizetjük be adó formájában, láthatjuk, hogy igencsak jó felállás volt ez! Húsz százalékot kellett beszo­l­gáltatniuk, nem többet. Még a vetőmagot sem nekik kellett megvásárolniuk, azt megkapták a fáraótól, a termény négyötödét pedig megtarthatták. Egyiptomban tehát egységes adókulcsot alkalmaztak: 20 százalék, nem több és nem kevesebb. Ennyin elvileg bármelyik kormány elkormányozhatná az országot.

„Izráel tehát letelepedett Egyiptomban, Gósen földjén. Birtokukba vették azt, elszaporodtak és nagyon sokan lettek” (27. Vers). Egy ideig körülbelül 3 százalékos volt a nép növekedési rátája, majd valamelyest lelassult. 400 évig tartózkodtak Egyiptomban, és amikor elhagyták Egyiptomot, körülbelül 2 millióan voltak – miközben mindössze hetvenen költöztek Egyiptomba. 400 évvel később 2 millió izráeli vonult ki Egyiptomból! Valóban nagyon megemelkedett tehát a számuk 400 év alatt. A népességnövekedési rátánál azt szokták mondani, hogy ha évente öt százalékos a népességnövekedés, 200 év alatt egy százfős csoport kétmillióra duzzadhat. Az évi öt százalékos növekedés pedig nem is olyan sok – mindössze 5 gyermeket jelent 100 főre. Az effajta népességnövekedési ráta egyáltalán nem elképzelhetetlen. A zsidók növekedési rátája nagyjából 3 százalék lehet az egyiptomi tartózkodásuk során, így amikor 400 évvel később kivonultak Egyiptomból, az a 70 fős csoport, aki annakidején Jákóbbal érkezett, kétmillióra duzzadt! Csak a 21 évnél idősebb férfiak hatszázezren voltak! És ha minden férfira számolunk ez nőt, illetve gyerekeket, valóban azt találjuk, hogy Mózes egy nagyjából kétmillió tömeget vezetett ki Egyiptomból.

Az egyiptomi tartózkodás során valóban nagyon sokan lettek Izráel gyermekei. *„Jákób tizenhét évig élt Egyiptom országában. Összesen száznegyvenhét évig élt Jákób”* (28. vers). Amikor Jákób korábban megjelent a fáraó előtt, az megkérdezte tőle, hány éves, és Jákób azt felelte, 130. Jákób tehát még 17 évet élt ott Egyiptomban, így összesen 147 évet élt. *„Amikor közeledett Izráel halálának az ideje, magához hívatta fiát, Józsefet, és ezt mondta neki: Ha megnyertem a jóindulatodat, tedd kezedet a csipőm alá, és esküdj meg, hogy hűséges szeretettel bánssz velem, és nem Egyiptomban temetsz el! Őseim mellett akarok pihenni. Vigyél el Egyiptomból, és temess az ő sírjukba! Ő így felelt: megteszem, amit mondtál. Jákób ezt mondta: Esküdj meg nekem! Ő megesküdött. Ekkor Izráel térdre borult az ágy fejénél”* (29-31. vers). Jákób érzi, hogy közeleg halálának napja, és először temetkezési helyét szeretné biztonságban tudni. Nem akarja, hogy Egyiptomban temessék el. Ükapja, Ábrahám vett földet, és Jákób azt akarja, hogy őt is oda temessék – a makpélai szántóföld barlangjába. Jákób arra kéri Józsefet, esküdjön meg neki, és tegye kezét a csipője alá. Ugyanezt követelte Ábrahám is szolgájától Eliézertől, amikor elküldte őt Háránba, hogy feleséget hozzon fiának, Izsáknak. Jákób is megesküti Józsefet, hogy nem Egyiptomban temetik őt el, hanem visszaviszik arra a helyre, ahol ősei is nyugszanak.

48. fejezet: „Történt ezek után, hogy megmondták Józsefnek: Apád beteg! Ekkor odavitte két fiát, Manassét és Efraimot. Jákóbnak jelentették: Nézd, József, a fiad jön hozzád! Izráel összeszedte erejét, és felült az ágyon. Ezt mondta Jákób Józsefnek: A mindenható Isten megjelent nekem Lúzbán, Kánaán földjén, megáldott engem, és azt mondta nekem: Megszaporítalak és megsokasítalak, népek gyülekezetévé teszek, és a te utódaidnak adom ezt a földet örökségül. Ezért legyen az enyém a két fiad, akik Egyiptom országában születtek, mielőtt hozzád jöttem Egyiptomba. Efraim és Manassé éppúgy az enyém lesz, mint Rúben és Simeon. Viszont azok a gyermekeid, akiket utánuk nemzettél, a tied lesznek, és bátyjaik nevét fogják viselni örökségükben. Mert amikor Paddánból eljöttem, fájdalmamra meghalt Ráhel útközben, Kánaán földjén, amikor már csak rövid út választott el Efrátától. Ott temettem el az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton” (1-7. vers). „Amikor Izráel meglátta József fiait, ezt mondta: Kik ezek? József ezt felelte apjának: Az én fiaim, akiket itt adott nekem az Isten. Jákób így szólt: Hozd ide őket hozzám, hadd áldjam meg őket!” (8-9. vers). Amikor József odaviszi két fiát Jákóbbhoz, Jákób előbb elismétli Józsefnek, hogyan látogatta őt meg Isten Lúzbán, amit később Bételnek, az Úr házának neveztek. Ott ígérte meg Isten, hogy Jákóbnak és utódainak adja azt a földet örök szövetségül. Érdekes, hogy Isten személyesen tett ígéretet Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak is. Jákób után azonban nem látjuk az Igében, hogy Isten megjelent volna bármelyik fiúnak is, hogy korábbi ígéretét ismét megerősítse. Isten személyesen ígérte oda a földet Ábrahámnak, majd ígéretét Izsáknak és Jákóbnak is elismételte. Most azonban József az édesapjától hallja ugyanazt az ígéretet, nem pedig közvetlenül Istentől. Édesapja meséli el neki, hogy Isten neki és utódainak ígérte azt a földet – örök szövetség ez. Majd pedig magának követeli József két fiát, akik Egyiptomban születtek.

„Ők az enyémekek lesznek” - mondja. „Ha ezek után lesznek még gyermekeid, elnevezheted őket te, de ez a két fiút magamnak követelem. Olyanok lesznek, mint Rúben és Simeon, és ők is részesednek majd a földből, az örökségből.”

Abban az időben az volt a szokás, hogy a legidősebb fiú kétszer akkor részt kapott az örökségből, mint a többiek. Itt azonban Jákób Józsefnek ígér kétszeres részesedést! A kétszeres rész Efraim és Manassé lesznek. József tehát kétszeres áldást kap Jákóbtól, mert Efraim és Manassé, József két fia is két törzssé növi majd ki magát, és a két törzs is örökli majd a földet. Ebből pedig azt látjuk, hogy Izráelnek több mint 12 törzse van, hiszen Efraim és Manassé is két külön törzsnek számít, és részesül majd a földből. Mivel tehát József mintegy kettéoszlik Efraimmá és Manassévá, valójában 13 törzsről beszélhetünk Izráelben. Jákób azt mondja József két fiáról, hogy bár Józseftől születtek, mégis az övéi. Érdekes, hogy az Igében Izráel törzseinek egyik felsorolásában József törzse is szerepel. Józsefnek tehát lehettek további leszármazottai, akik szintén egy törzset alkottak, József törzsét, ők azonban nem részesedtek a földből, mert azt az örökséget Efraim és Manassé kapta meg. Magát a földet azonban 12

részre osztották föl, és 12 törzs között osztották szét. A 13. törzs Lévi törzse volt, akik nem kaptak földet, hanem mintegy 48 várost, és azokban lakhattak. Érdekes azonban, hogy mindig 12 törzsről olvashatunk az Igében, nem pedig Izráel 13 törzséről. És amikor az Ige felsorolja Izráel törzseit, minden alkalommal 12, nem pedig 13 törzset említ. Az is előfordul néha, hogy egyik-másik törzs nem szerepel a tizenkettes felsorolásban. A Jelenések könyvének 7. fejezetében például olvashatunk a pecséttel megjelöltekről Izráel minden törzséből. Dán törzse azonban hiányzik abból a felsorolásból. Általában Lévi törzse szokott hiányozni a felsorolásból, de most mégis ott találjuk a Jelenések 7. fejezetében. Ezzel szemben azonban Dán törzse nem szerepel azok között, akiket elpecsétel Isten a nagy nyomorúság idején. 144 000 pecséttel megjelölt ember, akik legalább az eljövendő nagy nyomorúság egy része alól mentesülnek.

A 12-es szám szimbolikus. Az emberi kormányzás száma. Ezért van 12 apostol, 12 törzs – még akkor is, ha valójában több törzs létezett. Az Ige tehát Izráel 12 törzsét említi, bár valójában 13 törzs létezett, sőt akár 14 is, ha József törzse is létezett még Efraim és Manassé törzsén kívül. Jákób tehát azt mondja, Efraim és Manassé, József két fia, olyan lesz, mint Rúben és Simeon. Ők is kapnak majd egy részt az Isten által megígért földből. Jákób látása már gyenge volt, így nem láthatta jól József fiait, inkább csak körvonalait. József fiai ekkor körülbelül a huszas éveikben járhattak, tehát már nem voltak gyerekek. József pedig körülbelül 56 éves volt. Jákób meglátja a két fiút Józseffel, és megkérdezi, kik ők. József pedig azt feleli Jákóbnak, hogy két fia áll mellette, Efraim és Manassé. *„Izráel szemei az öregség miatt homályosak voltak, és már nem látott jól. Közel vitte azért őket Jákóbbhoz, ő pedig megcsókolta, és megölelte őket. Izráel ezt mondta Józsefnek: Nem gondoltam, hogy még meglátom arcodat, és most Isten még a gyermekeidet is megláttatta velem”* (10-11. vers). Jákób már letett arról, hogy valaha is újra lássa a fiát, de Isten kegyelméből még József gyermekeit is megláttatta vele. *„Akkor József elhúzta őket apja térdétől, és arccal a földre borult. Azután fogta József mindkettőjüket, és odavitte jobb kezével Efraimot Izráel baljára, bal kezével pedig Manassét Izráel jobbára. Izráel kinyújtotta a jobb kezét és Efraim fejére tette, pedig ő volt a kisebbik. A bal kezét meg Manassé fejére tette, keresztbe téve a kezét, pedig Manassé volt az elsőszülött”* (12-14. vers). József tehát odavitte két fiát Jákóbbhoz, hogy megáldja őket – hogy jobbját Manasséra, balját pedig Efraimra tegye. Manassé volt az idősebb, az első áldás pedig mindig az idősebb fiúnak járt. De ahogy odavitte őket apjához, Jákób nem Manasséra tette jobb kezét, hanem Efraimra, Manasséra pedig bal kezét. Majd megáldotta őket. József tiltakozott, Jákób azonban lecsendesítette: „Minden rendben van, tudom, mit csinálok!”. Efraim kapta tehát az elsőszülöttnak kijáró áldást. Nem ez volt az első alkalom. Izsák is Jákóbot, a kisebbik fiút áldotta meg előbb. Bár testvére, Ézsau volt az elsőszülött, mégis Jákób kapta meg az áldást. Most pedig ő is ugyanazt teszi unokájával: keresztbe teszi kezét, és Efraimra mond nagyobb áldást.

„Azután így áldotta meg Józsefet: *Az Isten, aki előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák, az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok mind a mai napig*” (15. vers) – érdekesen fogalmaz Jákób. Elismeri, hogy alapvetően Istentől kapott mindent. Igen, keményen dolgozott, gondozta az állatokat, de ha jobban megnézzük, akkor is Isten volt az, aki gondoskodott róla. Isten táplálta őt egész életében. „*Az az angyal, aki megváltóm minden bajban*” – ez érdekes. Jákób megáldja Józsefet, majd azt mondja: „Isten, aki előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák” – vagyis az Atyaisten. Majd így folytatja: „Az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok mind a mai napig” – ez a Szentlélek, aki szolgálja a szenteket. És: „Az az angyal, aki megváltóm minden bajban” – ez Jézus Krisztus, a megváltó. Jákób imájában tehát megtaláljuk a Szentháromságot. „*Az az angyal, aki megváltóm minden bajban, áldja meg a fiúkat! Nevemről nevezzék őket, meg őseimnek, Ábrahámnak és Izsáknak a nevével! Szaporodjanak el, legyen sok utódjuk ezen a földön!*” (16. vers). „*Amikor József látta, hogy apja Efraim fejére tette a jobb kezét, rosszalotta ezt. Megfogta apja kezét, hogy Efraim fejről Manassé fejére tegye át. József ezt mondta apjának: Nem úgy, apám, mert ez az elsőszülött, az ő fejére tedd a jobb kezedet! Apja azonban elutasította, és azt mondta: Tudom, fiam, tudom. Ő is néppé lesz, ő is nagy lesz, de a kisebb testvér nagyobb lesz nála, és utódaiból népek tömege lesz. És így áldotta meg őket azon a napon: A ti nevetekkel mondanak majd áldást Izráelben: Tegyen Isten olyanná, mint Efraimot és Manassét! De Efraimot megint Manassé elé tette. Azután ezt mondta Izráel Józsefnek: Én már meghalok. De Isten veletek lesz, és visszavisz benneteket atyáitok földjére. Neked azonban egy hegyháttal többet adok, mint testvéreidnek, amit karddal és íjjal vettem el az emóriaktól*” (17-22. vers). József tehát megkapja az elsőszülöttnak járó kétszeres örökséget.

49. fejezet: „*Jákób hívatta fiait, és ezt mondta: Gyűljetek össze, hadd mondjam el, mi történi veletek a messze jövőben!*” (1. vers). Ez valószínűleg az öreg Jákób életének legnagyobb pillanata. Voltak bizony nehéz pillanatai. Nehéz élete volt. Korábban, amikor a fáraóval beszélget, maga állítja, hogy nehéz időket élt át. Kemény élete volt, de halálának órája életének talán legdicsőségesebb órája. Halála előtt Jákób maga köré gyűjti fiait, hogy prófétáljon nekik és róluk arról, ami az életükben következik. „*Gyűljetek egybe, hallgassatok meg, Jákób fiai!*” (2. vers). A fiúk körülállták az ágyát, valószínűleg születésük sorrendjében. „*Rúben, te vagy elsőszülöttem, erőm, férfierőm első termése, kiválóan hatalmas, kiválóan erős*” (3. vers). Rúben volt az elsőszülött, de Jákób így folytatja: „*Kiáradtál, mint a víz, nem maradsz az első*” – igaz is, Rúben törzséből senki sem volt soha semmiben az első, nem ért el sikereket. Később Rúben örökrészét az ígért földön kívül akarta megkapni, és láthatjuk, hogy sem ő, sem pedig törzse nem jeleskedett semmiben. „*Mert atyád ágyába léptél, akkor meggyaláztál, nyoszolyámba léptél*” (4. vers). Korábban olvashattuk, hogy Rúben egyik alkalommal bement apja másodfeleségéhez, Bilhához, és vele hált. Akkor Jákób szinte meg sem említette az esetet, most azonban, a halálos ágyán utal rá, és rámutat Rúben gyengeségére. Rúben állhatatlan, ingatag volt, mint a víz – ez pedig megakadályozta

abban, hogy sokra vigye. *„Simeon és Lévi testvérek, erőszak eszközei a fegyverek. Közösségükbe ne menj, lelkem, gyülekezetükkel ne egyesülj, dicsőségem! Mert embert öltek haragjukban, kedvtelenségben bikát bénítottak. Átkozott haragjuk, mert erőszakos, és dühöngésük, mert elkeseredett. Szétesztom őket Jákóbban, elszélesztem Izráelben”* (5-7. vers). Úgy tűnik, Simeon és Lévi közelebbi kapcsolatban álltak egymással, mint a többi testvér. Csakhogy nem a jó dolgok kapcsolták össze őket: mindketten rossz, erőszakos természetűek voltak. *„Átkozott haragjuk!”* – mondja Jákób. *„Ez összeköt benneteket, amikor azonban Izráel gyermekei elfoglalják a földet, szétszóródtok majd a földön!”*. És bizony Lévi törzse soha nem is kapott egy részt sem a földből, hanem a törzs tagjai 48 nekik kijelölt városban laktak. Jákób próféciaja tehát beteljesült. Majd Júda következik a sorban: *„Júda, téged magasztalnak testvéreid”* – a Júda kifejezés dicséretet jelent. *„Kezed ellenségeid nyakán lesz, leborulnak előtted atyádnak fiai”* (8. vers). Jákób azt profétálja, hogy Júda törzséből király származik majd. *„Leborulnak előtted atyádnak fiai.”*

Úgy tűnik, Júda idővel radikálisan megváltozott. Amikor József fivérei azon törték a fejüket, hogyan ölhetnék meg Józsefet, később pedig elhatározták, hogy otthagyják Józsefet a veremben, hadd pusztuljon el, amikor arra jött egy Egyiptom felé tartó karaván, Júda ötlete volt, hogy inkább adják el Józsefet a karavánnak. Júda nem sejtette, hogy Rúben eltervezte, később visszatér a veremhez, és kimentti onnan Józsefet. Júda csak azt látta, hogy fivérei minden áron József halálát akarják, ezért hogy megmentse életét, azt ajánlotta, inkább bocsássák áruba Józsefet. Így legalább biztosan életben marad, még ha rabszolgasorba jut is Egyiptomban. Később azonban kétségtelen, hogy még emiatt is büntudatot érzett, amikor ugyanis Jákób nem akarta velük Benjámint Egyiptomba, Júda volt az, aki személyesen kezességet és felelősséget vállalt öccséért. Júda lehetett az össze fiú közül a legfelelősségteljesebb. Amikor megérkeztek Egyiptomba, és József elrejtette ezüstserlegét Benjámint zsákjába, így később Benjámint Egyiptomban akarták fogni rabszolgának, Júda felajánlotta, hogy vállalja a szolgasort Benjámint helyett, hogy Benjámint visszatérhessen édesapjához. Júda tehát nagy bátorságról tett bizonyosságot, kiállt testvére mellett, és kész volt magára vállalni a Benjáminnak kijáró büntetést. Júda jelleme tehát nagyon jó irányba kezdett fejlődni, Jákób pedig még tovább fűzi ezt a fonalat próféciajában: megjövendöli, hogy Júda lesz majd egykor az uralkodó törzs, aki előtt leborulnak majd atyja fiai.

„Fiatál oroszlán vagy, Júda, prédától lettél nagygyá, fiam! Lehevert, elnyújtózott, mint a hím oroszlán, vagy a nöstény oroszlán – ki merné fölkelteni?” (9. vers). Júda szimbóluma az oroszlán. Ezen a ponton pedig látjuk a próféciaiban, hogy eljön majd az oroszlán Júda törzséből. Ez a prófécia pedig Jézus Krisztusban teljesedett be. *„Nem távozik Júdából a jogar, sem a kormánypálca térdei közül, míg eljő Siló, akinek engednek a népek”* (10. Vers). a prófécia tehát beteljesedett – Siló az eljövendő Messiásra, a Megváltóra utal. A Siló kifejezés a shalom, vagyis békesség szó tövéből származik. A békesség fejedelme

pedig nem más, mint Jézus Krisztus. A jogar valóban nem távozott el Júdatól az Úr eljöveteleig, 40 évvel Jézus keresztre feszítése után azonban eltávozott. Ez alapján tehát a Messiásnak valamikor i.sz. 70 előtt kellett eljönnie ahhoz, hogy Jákób prófécijája valóra válhasson. Tudjuk, hogy Siló, Izráel békessége valóban eljött – Jézus Krisztus. A Messiás eljöveteleének hivatalos napján a tanítványok egy emberként kiáltották, hozsánna, hozsánna, ahogy Jézus bevonult Jeruzsálembe. Jézus a városra tekintett, és siratta aznap Jeruzsálemet: „Ó, bárcsak felismernétek a ti békességeteket!” *„Szőlőtőhöz köti szamarát, nemes tőkéhez szamárcsikáját. Ruháját borban mossa, köntösét a szőlő vérében. Szemei bornál ragyogóbbak, fogai tejnél fehérebbek”* (11-12. vers).

„Zebulon a tengerpart felé lakik, a hajók kikötője felé, s oldala Szidónnal határos” (13. vers). Zebulon tehát Izráel északi részén kap majd területet – a mai Libanon területén. Zebulon azonban soha nem foglalta el mindazokat a területeket, amiket neki ígért Isten. *„Issakár nagy csontú szamár, az aklok között heverész. De látva, mily jó a nyugalom, és mily szép a föld, teher alá hajtja vállát, és robotos szolgává lesz”* (14-15. vers). Más szóval, Issakár erős, de lusta. Issakár törzsét is ez jellemezte: erősek voltak, de restek. Így robotos szolgává lettek. *„Dán ítéli a maga népét, mint Izráel bármely törzse”* (16. vers) – a Dán szó bírát jelent. *„Dán kígyó lesz az úton, vipera az ösvényen, a ló csüdjébe harap, és lovasa hanyatt esik”* (17. vers). Dán a legészakibb területet örökölte, amely a Hermón lábánál fekszik – egy völgyet a Libanoni hegyek és a Gólán-fennsík között. A Felső-Jordán völgye volt ez, a Galileai-tengertől északra. Itt telepedett le Dán törzse. Dán városának romjai nagyjából 5-6 kilométerre fekszenek a Hermón lábától. Dán törzsének tagjai kemény legények voltak, és megvédték a népet az északról érkező támadóktól. Itt, Jákób próféciainak a kellős közepén található a 18. vers, ami nem Jákób fiairól szóló prófécia. Jákób így kiált: *„Szabadításodra várok, Uram!”*. Az a héber kifejezés, amit szabadításként fordítottak, az eredetiben tulajdonképpen a Yashua, vagyis Jézus. Vagyis: *„Jézusra várok!”* – az Úr szabadítására. Érdekes, hogy ilyen értelemben a szabadítás először itt fordul elő az Igében, Jákób prófécijában, amikor hirtelen felkiált: *„Yashuára várok, vagyis Jézusra!”*. Ezután Gád következik: a Gád név sereget jelent. *„Gádot martalócok marják, de ő a sarkukba mar!”* (19. vers). Jákób tehát azt prófétálja, hogy győzedelmeskedni fognak ellenségeikkel szemben.

„Ásér kenyere kövér, királyi csemegéket ad” (20. vers) – közülük kerültek ki a pékek, akik csodálatos péksüteményeket sütöttek. És szerintem mind a mai napig Ásér leszármazottai dolgoznak a pékségekben Izráelben, mert sehol nem ettem még olyan ízletes kenyeret és péksüteményeket! *„Naftáli gyors lábú szarvasünnő, szép szavakat hallat. Termő fa ága József, termő fa ága forrás mellett, ágai átnyúlnak a kőfalon. Ezért keserítik, nyilazzák, kergetik az ijászok. De mozdulatlan marad ija, feszülnek izmos kezei Jákób erősségének kezétől, onnan, Izráel pásztorától, kősziklájától, atyád Istenétől, ki megsegít téged, a Mindenhatótól, aki megáld téged az ég áldásával felülről, a lent elterülő mélység*

áldásaival, az emlők és anyaméh áldásaival. Atyád áldásai erősebbek az örök hegyek áldásainál, az örök halmok gyönyörűségénél. Szálljanak József fejére, a testvérek közt megszenteltnek fejére” (21-26. Vers). Józsefet különválasztja édesapja a fivéreitől, és hatalmasan megáldja. József termő fa ága – sok gyümölcsöt terem majd. Efraim és Manassé törzsei hatalmas, gyümölcsöző törzssé nőttek ki magukat. A fa ágai átnyúlnak a kőfalon – vagyis nemcsak áldott lesz József, hanem maga is áldássá válik mások életében. Bár nagy próbákat kellett kiállnia – nyilazzák, kergetik az íjászok -, gyűlölik, féltékenyek rá, megkísértik, ártatlanul börtönbe vetik, mégis győzedelmeskedett. Nem állt bosszút, nem vágott vissza. Hajlandó volt az ítélkezést Istenre bízni. Inkább odafordította másik orcáját is. Mozdulatlan maradt íja, és erejének titka az volt, hogy a Mindenható megerősítette őt. Isten képessé tette őt arra, hogy ellenálljon a kísértésnek. Ez nem volt könnyű és fakadt belőle természetesen - de Isten megadta neki.

És Isten nekünk is megadja, hogy ellen tudjunk állni a kísértésnek. Véleményem szerint mi keresztényként túlságosan is hajlamosak vagyunk régi természetünket azzal igazolni, hogy ez van, ilyen vagyok. Igen, ez vagy, de átkozott légy! Isten egy új emberré akar tenni. Isten segíteni akar neked, és szeretne megerősíteni. Nem arra hív bennünket, hogy békés együttélésben tengessük napjainkat régi természetünkkel és óemberünkkel. Isten arra hív, hogy a lélek által nemet mondjunk a test cselekedeteinek. Nem ússzuk meg annyival, hogy nincs mit tenni, ilyenek születtünk! Igen, ilyenek születtél, romlottak, de most már újjászülettél és másnak kéne lenned. Ha nem lettél más, valami baj van veled, valami baj van az Istennel való kapcsolatoddal. Az ugyanis, aki valóban Istentől újjászületett, azon látszik, hogy megváltozott a természete és az élete. Az újjászületés célja, hogy új természetünk legyen – lélek szerinti, nem pedig test szerinti természetünk. Így hát feszítsd meg mindazt, ami a testtől született! Tanuld meg gyűlölni azt, hogy az új természet szerint élhess és járhass, hogy magadra ölthesd Krisztus természetét. Nekem is új természetem van, hiszen *„ha valaki Krisztusban van, új teremtség az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre”* (2Kor. 5:17). Ha azonban benned még mindig a régi természet beszél folyamatosan, és ha teret engedsz régi természetednek, valami nem stimmel az Istennel való kapcsolatoddal, és akkor tarts bűnbánatot, és nyilvánítsd holtnak óemberedet. Ne babusgasd. Oly sok ember még büszke is szörnyű természetére. Sokan büszkék arra, hogy képesek jól megmondani az embereknek a magukét. És közben olyan sok részét elosztogatták már az elméjüknek, hogy nem sok maradt belőle. Ez nem olyasvalami, amire büszkének kéne lennünk. Sokkal inkább szégyellnivaló.

Istenem, bocsáss meg, ezennel holtnak nyilvánítom az óemberemet, a régi természetemet – nem kérek belőle, nem akarok a része lenni többé. Új, Krisztus szerinti természetre vágyom, amit a szeretet, a gyengédség, az együttérzés fémjelez. Arra vágyom, hogy Krisztushoz váljak egyre hasonlóbba! Így hát ne adjunk teret a test kívánságainak életünkben. Sajnos túlságosan sok keresztény enged a test kívánságainak, és nem úgy jár, mintha új teremtmény lenne Krisztusban. Nem lélekben jár. Ha ez rád is

igaz, tudd, hogy még mindig csecsemő vagy a lélek dolgaiban. Bár 15,20,25 évvel ezelőtt tértél meg, soha nem fejlődöttél a lelkiélekedben: még mindig nem tudsz beszélni, járni, még mindig a bölcsőben játszol, és megköveteled, hogy mindenki fejedet hajtsa kívánságaid előtt – etessen, amikor éhes vagy, megöleljen, amikor rosszul érzed magad, és gondoskodjon rólad, a magatehetetlen csecsemőről. Soha nem indultál fejlődésnek, nem váltál érettebbé Krisztusban. Ez egy ideig rendben is van. Amikor az ember megtér, természetes, hogy sok ölelgetésre és gondoskodásra van szüksége. De itt az idő, hogy felnőjünk! A lelki éretlenség óriási tragédia. Szomorú, amikor már húst kéne enned, de még mindig tejjel kell táplálni mert a húst még nem bírád elviselni. Igen, az elején vágyunk is kell az Ige tejére, hogy megfelelően növekedhessünk és fejlődhessünk, de aztán eljön az idő, amikor a cumisüveget kinöve más tápanyagra is szükségünk van. Fel kell nőnünk! Meg kell tagadnunk régi természetünket és óemberünket. Vágyjunk arra, hogy Krisztus természete váljon tökéletessé bennünk, hogy azzá válhassunk, akivé Isten bennünket tenni szeretne. József erejének titka is Isten volt, aki megtartotta őt. Isten téged is megtart, meglátod! Isten a segítségedre siet, segít ura lenni a helyzetnek. Nem kell olyannak lenned, mint Simeon és Lévi – kérhetsz önruralmat Istentől. József tehát különleges áldásban részesült. *„Atyád áldásai erősebbek az örök hegyek áldásainál, az örök halmok gyönyörűségénél. Szálljanak József fejére, a testvérek közt megszenteltnek fejére.”*

„Benjámín ragadozó farkas, reggel zsákmányt eszik, este prédát oszt” (27. vers). Benjámín kemény legény volt. Benjámín törzse volt az össze törzs közül a legszívósabb. Ők voltak a legkeményebb harcosok. A törzs történetét azonban sok szomorú esemény tarkítja. Egyszer majdnem elpusztultak az egész törzs gonoszságuk miatt. Izráel össze törzse kivonult Benjámín törzse ellen, de alig bírták őket együttes erővel legyőzni, olyan elszántan harcoltak. Saul, Izráel királya is Benjámín törzséből származott. Sőt Pál apostol is! Kemény legények. Sokkal többet kibírtak, mint egy átlagember. *„Ez Izráel tizenkét törzse. Ezt mondta el nekik apjuk, amikor megáldotta őket, mindegyiket a ráillő áldással áldotta meg. Azután parancsot adott nekik, és ezt mondta: Ha majd elődeim mellé kerülök, atyáim mellé temessetek, a hejtita Efrón mezején levő barlangba. Abba a barlangba, amely Kánaán földjén van, Mamréval szemben, a makpélai mezőn, amelyet Ábrahám vett meg a mezővel együtt a hejtita Efróntól, sírhelynek való birtokul. Oda temették el Ábrahámot és feleségét, Sárát, oda temették el Izsákot és feleségét, Rebekát, oda temettem el Leát is. A hejtitáktól megvett tulajdon az a mező és a rajta levő barlang. Amikor befejezte Jákób a fiainak szóló parancsokat, felhúzta lábait az ágyra, azután elhunyt, és elődei mellé került”* (28-33. vers). Korábban Jákób már megeskette Józsefet, hogy nem Egyiptomban temetik őt el. József akkor meg is esküdött Jákóbnak. Most pedig Jákób kéri, hogy ott temessék el őt, abban a barlangban, amit annakidején Ábrahám vásárolt, és ahová Leát is temette. Érdekes, hogy bár Jákób nagyon szerette Ráhel,

nem abban a sírban akart nyugodni, ahol Ráhel, Betlehem közelében. Kérte, hogy Lea mellé temessék a makpélai mező barlangjába. Ezután meghalt.

50. fejezet: *„József apja arcára borult, siratta, és csókolgatta. Azután József megparancsolta szolgálóinak, az orvosoknak, hogy balzsamozzák be az apját. Az orvosok be is balzsamozták Izráelt. Negyven nap telt el vele, mert ennyi ideig tart a bebalzsamozás. Az egyiptomiak pedig hetven napig siratták őt”* (1-3. vers). A bebalzsamozás 40 napot vett igénybe, és Egyiptomban 70 napig siratták és gyászolták a nagy becsben tartott embereket. Érdekes lenne, ha sikerülne megtalálni a makpélai mezőn azt a bizonyos barlangot, mert bár Ábrahám, Izsák, illetve felségeik maradványait már nem találánk, elvileg Jákób mumifikált holttestének is ott kellene lennie. Érdekes lenne feltárni a makpélai barlangot, és látni Jákób múmiáját, hiszen Jákóbot úgy balzsamozták be, mint a fáraókat, vagyis az ő holttestének is fenn kellett maradnia. Később Józsefet is bebalzsamozták, így az ő mumifikált holttestét is elvileg feltárhatnánk. Persze csak akkor, ha az embernek van kedve múmiavadászatra indulni! Egy dolgot azonban soha nem találhatunk meg – Jézus holttestét! *„Amikor elmúlt a siratás ideje, így szólt József a fáraó háza népéhez: Ha jóindulattal vagytok hozzám, beszéljétek el ezt a fáraónak: Az én apám megesketett, és ezt mondta: Én most már meghalok, de az én síromba temess el, amelyet Kánaán földjén ástam magamnak. Most azért el kell mennem, hogy eltemessem apámat, és utána visszatérek. A fáraó ezt mondta: menj el, temesd el apádat, ahogyan megesketett téged!”* (4-6. vers). Jákóbot tehát egy barlangba temették – vagyis nem gödröt ástak, hanem üreget vájtak a barlang falába, abba helyezték el a holttestet. Ezt láthatjuk a római katakombákban is. Izráelben pedig szintén így temetkeztek. Például az Olajfák hegyének tetején is vannak barlangok, pont az Intercontinental hotel alatt. Azokban a barlangokban is sok-sok üreget vájtak a falból. Jákób korábban már kivájt magának egy üreget a makpélai barlangban, valószínűleg, amikor Leát oda temette.

József tehát engedélyt kér a fáraótól. Eddigre József és családja fontos emberekké válhattak Egyiptomban, és az egyiptomiak valószínűleg nem akarták, hogy elmenjenek. József sem akarja azt a látszatot kelteni, hogy végérvényesen távoznak, ezért engedélyt kér, hogy eltemesse édesapját, illetve biztosítja a fáraót visszatéréséről. *„A fáraó ezt mondta: Menj el, temesd el apádat, ahogyan megesketett téged! El is ment József, hogy apját eltemesse, és vele ment a fáraó minden szolgálója, udvarának vénei és Egyiptom összes vénei, meg József egész háza népe, testvérei és apjának a háza népe. Csak a gyermekeket, juhokat és marhákat hagyták Gósen földjén. Még harci kocsik és lovasok is mentek vele: igen hatalmas sereg volt az”* – természetesen a legnagyobb garancia a visszatérésre épp az volt, hogy Egyiptomban hagyták gyermekeiket és állataikat – *„Amikor eljutottak Góren-Háátádig, amely a Jordánon túl van, nagy és mélységes gyással gyászoltak ott, hét napig tartó gyászünnepet rendezett apjának József”* (10. vers). Józsefék a Vörös-tengertől északra léptek a földre, majd a Holt-tenger keleti oldalán

vándoroltak tovább északra nagyjából arra a területre, ahol később Józsué belép a földre Jerikó közelében. Jerikónál északra fordultak, a Jeruzsálem felé vezető úton mentek tovább, majd balra tértek és továbbvándoroltak Betlehem környékére, át Eskól völgyén egészen Hebrónig, ahol a barlang feküdt. A Holt-tenger északi oldalán vándoroltak tehát, mert azon az oldalon több az édesvízi forrás. A nyugati parton sokkal nehezebb lett volna a dolguk, és vízhez is alig jutottak volna, mert azon az oldalon nagyon kevés a forrás. Így hát a Holt-tenger keleti partján vándoroltak északra, majd átkeltek a Jordánon a Holt-tenger északi részén, majd fel Jeruzsálem, majd Betlehem irányába. Így érkeztek meg Hebrónban a makpélai barlanghoz. Ám előbb még megálltak egy kis időre a Jordán keleti partján, ahol hét napon keresztül gyászolta József édesapját. *„Amikor az ország lakosai, a kánaániak látták ezt a gyászünnepet Góren-Háátádnál, ezt mondták: Mély gyásza van Egyiptomnak. Ezért nevezték el azt a helyet a Jordánon túl Ábél-Micraimnak”* (11. vers). Ők ugye nem tudhatták, hogy Jákóbról és Józsefről volt szó, és úgy gondolták, egyiptomiak gyászolnak ott. *„Úgy cselekedtek Jákóbbal a fiai, ahogyan megparancsolta nekik: elvitték a fiai Kánaán földjére, és eltemették Mamréval szemben, a makpélai mezőn levő barlangba, amelyet Ábrahám a mezővel vásárolt sírhelynek való birtokul a hettita Efróntól. Miután József eltemette apját, visszatért Egyiptomba testvéreivel és mindazokkal együtt, akik elmentek vele apja temetésére”* (12-14. vers).

Jákób vágya, hogy a makpélai barlangban temessék el, hitéről tanúskodott – Jákób elhitte Isten ígérését, hogy Isten nekik adta azt a földet. Hit által kérte tehát Jákób halál előtt, hogy azon a földön temessék őt el, amit Isten népének ígért. Egyrészt tehát Jákób hitét mutatja ez a kérés, másrészt azonban kérésével komoly és felesleges terhet is rótt családjára. Nagy teher lehetett holttestét elszállítani Egyiptomból egészen Hebrónig, hogy ott eltemessék. Mégis különleges jelentése volt kérésének – Jákób hitét mutatta: *„Ez az a föld, amit Isten megígért nekünk. Azt akarom, hogy itt temessenek el!”*. Hadd mondjam el, hogy Isten nekem egy konkrét földet sem ígért meg, ezért egyáltalán nem számít, hova temetnek majd engem. Szerintem néha túl nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az ütött-kopott sátnak a halálunk után, amikor már eltávozott belőle a lélek. Pedig akkor már nem több, mint egy üres csigaház, amiben valaha a lelkünk lakott. *„Tudjuk pedig, hogy ha földi sátrunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk”* (2Kor. 5:1). Szerintem túl nagy jelentőséget tulajdonítunk ennek az öreg teknőnek. Természetesen szomorúak vagyunk, amikor elveszítünk valakit – nincs abban semmi rossz. Igen, gyászolunk, ez természetes, hiszen hiányozni fog, nem tehetünk róla. Nincs a gyászban semmi rossz vagy bűnös dolog – ez természetes, hiszen elveszítettünk valakit, akit szerettünk. De az már furcsa, amikor valaki azért mérgeződik, mert nem sikerült olyan koporsót csináltatnia, amelyet elképzeld, vagy éppen nem úgy állnak rajta a virágok, ahogyan kellett volna. Szomorú, amikor túl nagy feneket kerítünk ezeknek a dolgoknak. A feleségem épp

a minap kérdezte meg tőlem, hol szeretnék nyugodni, ha esetleg én hamarabb távozom az élők sorából. Én pedig csak annyit mondtam, nekem teljesen mindegy. Ha szeretnétek, hamvaszatok el és szórjátok szét hamvaimat egy gyönyörű öbölben! Nekem teljesen mindegy. Onnantól kezdve, hogy elhagyom régi sátram, egyáltalán nem számít, mi lesz vele. Én például a hamvasztásra is úgy tekintek, hogy az nem más, mint a természetes folyamatok felgyorsítása. A hamvasztással 37 perc alatt érjük el ugyanazt az eredményt, amit a természet 37 év alatt végez el. Szellem értelemben semmi gondot nem látok a hamvasztással. Idővel a testünk úgyis porrá lesz. Mármint öreg sátrunk, nem mi. A sátram ugyanis nem egyenlő velem, soha nem is volt. A sátor csupán az a hely, ahol lakom. Mi úgy ismerjük egymást, hogy mindenkinek van egy teste, és ez sorban van, de miután meghalok, többé nem így gondoljatok rám, hiszen akkor a lelkem elhagyja testemet. *„Íme, titkot mondom nektek: nem fogunk ugyan mindnyájan elhunyni, de mindnyájan el fogunk változni. Hirtelen egy szempillantás alatt”* (1Kor. 15:51). Alig várom!

„Amikor látták József bátyjai, hogy apjuk meghalt, ezt mondták: Hátha József bosszút forral ellenünk, és visszafizeti nekünk mindazt a rosszat, amit vele szemben elkövettünk! Ezt üzenték tehát Józsefnek: Apád megparancsolta nekünk halála előtt: Ezt mondjátok Józsefnek: Kérünk, bocsásd meg testvéreid hitszegését és vétkét, hogy rosszat követtek el ellened! Bocsásd meg hát azoknak a hitszegését és vétkét, aki atyád Istenének a szolgálói! József sírva fakadt, amikor ezt elmondták neki” (15-17. vers). József testvérei tehát üzenetet küldenek Józsefnek: „Apánk halála előtt azt mondta, bánj rendesen fivéreiddel!”. Fivérei pedig elmentek hozzá, és kérték, bocsásson meg nekik mindazért, amit ellene elkövettek. És akkor József sírva fakadt előttük. *„Oda is mentek hozzá a testvérei, leborultak előtte és ezt mondták: Szolgáid vagyunk! De József így szólt hozzájuk: Ne féljete! Vajon Isten vagyok én?”* (18-19. vers). Nagyon fontos mondat ez, mert rámutat, hogy József a megfelelő fényben látja a dolgokat. József tudja, hogy az Úr az ítélet. *„Vajon Isten vagyok én? Vajon vagyok-e olyan helyzetben, hogy én ítélkezzem, vagy én álljak bosszút rajtatok?”*. *„Enyém a bosszúállás, én megfizetek – így szól az Úr”* (Róma 12:19). Így hát nem az én tisztem ítéletet hirdetni, vagy bosszút állni azon az emberen, aki vétkezett ellenem. Ez a feladat Istené. Ezt József is felismerte, így megfelelő volt hozzáállása fivéreihez. *„Vajon Isten vagyok én?”* – ez rávilágít József hozzáállásának titkára: Istenre bízta ezt a területet is. Nekünk is Istenre kell bízunk az ítéletet. Lesznek olyanok, akik szörnyű dolgokat mondanak majd rólad, ha Isten munkáját végzed. Ha nem csinálsz semmit, nem is fognak bántani. Ha azonban mersz bármit is tenni az Úrért, akadnak majd téged bírálók. És akkor majd vagy elvesztegeted minden idődet azzal, hogy minden kritikára válaszolsz, vagy egyszerűen csak végzed az Úr munkáját, és megengeded, hogy Isten foglalkozzon bírálóiddal. Ha megfelelő fényben látod a dolgokat, akkor egyszerűen az Úr kezében hagyod a dolgot. Szerintem a Sátán egyik kifinomult taktikája elérni nálunk, hogy ne az Úr munkájára koncentráljunk, hanem inkább folyamatosan védekezzünk és magyarázkodjunk. Azt akarja, hogy mindig valami ellen harcoljunk – a

kommunizmus ellen, a liberalizmus ellen, ezernyi dolog ellen. És akkor hirtelen már nem is Isten szeretetét hirdetjük, és nem az ő munkájával vagyunk elfoglalva, hanem mindenféle dolog ellen harcolunk. A Sátánnal tusakodunk. Szerintem olyan csapda ez, amibe könnyű beleesni.

„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa” (20. vers). Rosszat akartatok, rossz indíttatásból, de Isten munkálkodott a háttérben. Az Ige azt írja: *„Még a haragvó emberek is magasztalni fognak téged”* (Zsolt. 76:11). Érdekesnek tartom, milyen sokszor Isten megfordítja a Sátán széljárását. A Sátán gondosan előkészít egy csapdát Isten gyermekeinek, de Isten egy szempillantás alatt megfordítja a széljárást! József fivéreinek esetében sincs másként. Rosszat akartak, ez egyértelmű, de a színpalak mögött Isten munkálkodott, és jót hozott ki ádáz tervükből. Igaz ez életünk minden napjára is. *„Célt téveszt minden fegyver, amit ellened kovácsoltak”* (Ézs. 54:17). Ez Isten gyermekeinek öröksége: bár az emberek megpróbálhatnak ártani neked, Isten képes az egészet a visszájára fordítani, és jót hozni ki belőle. Fontos, hogy ilyen bizalmunk legyen Istenben – hogy elhiggyük, minden a javára válik azoknak, akik szeretik Istent, és akiket elhatározása szerint elhívott. Még ha valaki gonosz módon bántani is próbál, Isten képes jóra fordítani a helyzetet. *„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.”*

„Most hát ne féljete, eltartalak én benneteket és gyermekeiteket! Így vigasztalta őket, és szívhez szólóan beszélt velük. József Egyiptomban lakott, mind ő, mind apjának a háza népe. Száztíz esztendeig élt József, és megláthatta József Efraim fiait harmadízigen” – József tehát még 54 évet élt édesapja halála után. *„Manassé fiának, Márkinak is születtek gyermekei, és térdére vette őket József”* (21-23. vers). József boldog nagypapa volt, ölébe vette ükunokáit. Megadatott neki, hogy nem csak saját gyermekeiben és unokáiban gyönyörködhetett, hanem dédunokáiban is. Az unokák csodálatosak, és gondolom, az ükunokák méginkább! *„Azután József ezt mondta testvéreinek”* – úgy tűnik tehát, hogy amikor úgy érezte, elérkezett halálának ideje, voltak még olyan testvérei, akik éltek –, *„Én meghalok, de Isten bizonyosan rátok tekint, és majd elvezet benneteket ebből az országból arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. Meg is eskette József Izráel fiait, és azt mondta: Bizonyosan rátok tekint Isten, és akkor vigyétek el innen az én csontjaimat. Amikor József száztíz éves korában meghalt, bebalzsamozták és koporsóba tették Egyiptomban”* (24-26. vers). József nem azt kérte, hogy azonnal szállítsák vissza csontjait arra a földre, amit Isten Izráel gyermekeinek ígért, hanem kéri, hogy akkor vigyék majd, amikor elhagyják Egyiptomot. Így hát körülbelül 300 évvel később, amikor Izráel népe kivonult Egyiptomból, József koporsóját is magukkal vitték, majd az ígért földjén temették el. József szavaival ugyanolyan hitről tanúskodik, mint korábban Jákób: *„Ez nem az én földem, csak jövevény és idegen vagyok itt, és szeretném, ha azon a földön temetnének el, amit Isten megígért nekünk.”*

A zsidók szeretete földjük iránt tehát egyáltalán nem újkeletű. Nem a németországi, vagy oroszországi, vagy más országokban tapasztalt zsidóüldözések miatt támadt. A föld iránti szeretetet a kezdettől elültette Isten a népében. Még mielőtt elfoglalták a földet, a föld iránti szeretet már ott volt a szívükben. Ezért kéri József is, hogy amikor elhagyják Egyiptomot, őt is vigyék magukkal, és temessék el azon a földön, amit Isten megígért atyáiknak. Ahogy azt már említettem, ha olvasták volna az Írásokat, tudták volna, hogy meglehetősen sok ideig fognak Egyiptomban tartózkodni – mintegy 400 évig. De József biztos volt abban is, mert hitt Isten ígérésében, hogy egy napon Isten kiviszi majd őket Egyiptomból, és bevezeti az ígért földjére. József hite gyönyörű volt – József hitt Isten ígéréteiben. József halálától számítva 300 évet át kell ugranunk, így érkezünk el Mózes második könyvéhez. Izráel történetében tehát van 300 év, amiről nem készültek feljegyzések, mert a nép történetének következő fontos eseménye az egyiptomi kivonulás volt. Itt találkozunk egy új vezetővel, Mózesrel, aki Lévi törzséből származott. Lévi kegyetlen, hirtelenharagú, forrófejű ember volt, Mózesről azonban azt mondja az Ige, hogy minden ember között ő volt talán a legjámborabb. Nem Léviire hasonlított, az biztos. Bár az elején igen. De aztán volt 40 éve arra, hogy szelidséget tanuljon. Kezdetben ő is olyan lobbanékonyan bizonyult, mint Lévi, és bajba is került miatta. Az egyik nap látta az utcán, hogy egy egyiptomi rosszul bánik egy izráelivel, ezért megölte az egyiptomit. Ebben Lévi köszön vissza. Amikorra azonban Isten elvégezte benne munkáját, odakint a pusztában, a semmi kellős közepén, Mózes radikálisan megváltozott, és a földkerekség legszelídebb emberévé vált. Bámulatos, hogy meg tud változtatni Isten egy embert. Isten fog egy forrófejű, hirtelenharagú embert, aki képtelen uralkodni magán, és egy csendes, szelíd emberré változtatja. Mózes életében is Isten munkálódott. A következő alkalommal tehát Mózes második könyvével folytatjuk.

Áldjon meg benneteket az Úr, vezesse életeteket és munkálkodjon benneték, megváltoztatva természeteteket, hogy megláthassátok az Úr dicsőségét. És ahogy meglátjátok dicsőségét, hadd munkálkodjon benneték a Szentlélek, és változtasson át benneteket dicsóségről dicsóségre az ő képmására. Hadd válhassatok azzá az emberré, akivé Isten tenni szeretne benneteket. Olyan emberré, akit nem saját akarat irányít, hanem Isten Lelke. Olyan emberré, aki nem a test szerint reagál, hanem a lélek szerint, hogy bizonyosság lehessetek otthonotokban, munkahelyeteken, és mindenütt, ahol megfordultok, ahogy Krisztus természete láthatóvá válik benneték. Hadd legyen az életetek bizonyosság Isten dicsóságáról! Jézus nevében, ámen.